

Пропонуємо короткий огляд змін, які передбачені Законом України від 24 грудня 2015 р. №909-VIII «Про внесення змін до Податкового кодексу України та деяких законодавчих актів України щодо забезпечення збалансованості бюджетних надходжень у 2016 році».

Податок на прибуток підприємств

Так, для платників податку на прибуток у 2016 році повертається квартальний звітний період лише для тих, хто має доходи більш ніж 20 млн грн (п. 137.4-137.5 Податкового кодексу України (далі – ПКУ)). Скасовано авансові платежі з податку на прибуток, проте є виняток для сплати авансового внеску у розмірі 2/9 суми податку, визначеного до сплати у декларації за 9 місяців 2016 року. Цей авансовий внесок слід сплатити буде до 31.12.2016 р., і сплачуватимуть його відповідно лише ті, хто подаватимуть декларацію поквартально.

Зауважимо, що ставки з податку на прибуток залишаються на рівні 2015 року.

При розрахунку об'єкту оподаткування за 2015 рік, а це новий п. 40 до підрозділу 4 р. ХХ ПКУ, за яким фінансовий результат до оподаткування у 2015 році зменшується на суму нарахованих доходів від участі в капіталі інших платників податку на прибуток підприємств, платників єдиного податку четвертої групи та на суму нарахованих доходів

у вигляді дивідендів, що підлягають виплаті на його користь від інших платників податків, які сплачують авансові внески з податку на прибуток при виплаті дивідендів. Аналогічна норма (пп. 140.4.1 ПКУ) діятиме з 01.01.2016 року і для наступних звітних періодів.

Податок на додану вартість

Скасовано звільнення від податку на додану вартість для операцій із постачання зернових та технічних культур, тобто з 1 січня операції із зерновими та технічними культурами обкладають ПДВ у загальному порядку.

Відмінено таку причину анулювання реєстрації платників ПДВ, як присвоєння стану «9», тобто через «відсутність» за податковою адресою.

Уточнено базу нарахування ПДВ у випадку поставки власної продукції, послуг, які надаються самостійно. Відтепер договірна ціна на них порівнюватиметься не з їх собівартістю, а із звичайною ціною. Так, звичайні ціни для товаровиробників-платників ПДВ повертаються, і для їх визначення слід буде користуватися правилами пп. 14.1.71 ПКУ.

Статтею 200 передбачено формування двох реєстрів на відшкодування ПДВ:

- для платників, що відповідають критеріям, визначеним для автоматичного відшкодування сум податку;

- для решти платників.

З метою забезпечення прозорості функціонування таких реєстрів додано дві позиції - пп. 200.7.2 і 200.7.3. Повернення узгоджених сум бюджетного відшкодування здійснюватиметься в хронологічному порядку відповідно до черговості внесення заяв до кожного відповідного Реєстру. У свою чергу, Державна фіскальна служба щодня публікуватиме на своєму сайті реєстри заяв про повернення суми бюджетного відшкодування.

Відповідно до п. 1 Прикінцевих положень норма щодо запровадження реєстрів набирає чинності з 1 лютого 2016 р.

Змінено перерозподіл сум ПДВ для аграріїв (п. 2 ст. 209):

- за операціями із зерновими і технічними культурами - 85% до держбюджету 15% на спецрахунки;

- за операціями з продукцією тваринництва - 20% до держбюджету, 80% на спецрахунки;

- за іншими операціями з сільськогосподарськими товарами/послугами - 50х50%.

Акцизний податок

Податковими змінами передбачено збільшення у півтора-два рази акцизних ставок: пиво - 2,48 грн./л (з 1,24), кріплені вина - 7,16 (3,58), шампанське - 10,40 (5,20), вермути - 7,16 (3,58), інші зброджені напої - 105,80 за 1 літр 100-відсоткового спирту (70,53), сидр і перрі - 0,95 (0,63) тощо.

По тютюнових виробках збільшилася специфічна ставка. Скажімо, для сигарет із фільтром вона зросла з 227,33 до 318,26 грн за 1000 штук, тоді як адвалорна ставка акцизного податку залишилася на рівні 12%. Мінімальне акцизне податкове зобов'язання зросло з 304,11 до до 425,75 грн за 1000 штук.

По пальному змінилися і ставки, і одиниці виміру. Так, для бензину було 202 євро/т, а стало 171,50 євро за 1000 літрів; для дизпалива (важких газойлів) фіскальне навантаження змінилося зі 100 і 132 євро/т до 95 і 125,50 євро за 1000 літрів.

Для платників акцизного податку з 1 березня 2016 року новою статтею 232 ПКУ впроваджено систему електронного адміністрування реалізації пального (далі – СЕАРП).

Відтак збільшено коло платників акцизного податку, а саме віднесено суб'єктів господарювання, які реалізують пальне (пп. 212.1.15 ПКУ).

Ті особи, які здійснюватимуть реалізацію пального, підлягають обов'язковій реєстрації як платники податку контролюючими органами за місцезнаходженням юридичних осіб, місцем проживання фізичних осіб – підприємців, до початку здійснення реалізації пального.

В межах СЕАРП вводяться акцизні накладні, які діятимуть аналогічно за податковими накладними з ПДВ, складатимуться в електронному вигляді продавцями і надаватимуться покупцям. При ненаданні акцизної накладної, або порушення правил її складання, покупець матиме право подати скаргу на винну особу – продавця. До акцизних накладних за необхідності складатимуться розрахунки коригування. Зауважимо, що акцизні накладні реєструватимуться в Єдиному реєстрі акцизних накладних.

Змінами передбачено нові види фінансової відповідальності. Так, здійснення суб'єктом господарювання операцій з реалізації пального без реєстрації таких суб'єктів платниками акцизного податку у порядку, передбаченому ПКУ, тягнуть за собою

накладання штрафу на юридичних осіб та фізичних осіб – підприємців у розмірі 100 відсотків вартості реалізованого пального (п. 117.3 ПКУ).

Вводяться штрафи за порушення строків реєстрації акцизних накладних та розрахунків коригування до них в межах від 2 до 50%, залежно від порушення терміну реєстрації (ст. 120² ПКУ).

Транспортний податок

В 2015 році цей податок сплачувався за легкові автомобілі, які використовувалися до 5 років і мали об'єм циліндрів двигуна понад 3000 куб. см., з 01.01.2016 року транспортним податком оподатковуватимуться легкові автомобілі, з року випуску яких минуло не більше п'яти років (включно) та середньоринкова вартість яких становить 750 розмірів мінімальної заробітної плати, встановленої законом на 1 січня податкового (звітного) року.

Спрощена система оподаткування

Зміни до ПКУ у частині спрощеної системи оподаткування стосуються третьої групи єдинників:

- ставки податку для них зросли з 2% до 3% для платників ПДВ і з 4% до 5% для неплатників ПДВ;

- річний обсяг доходу не повинен перевищувати 5 млн грн.

Також зросли порівняно з попереднім роком майже в два рази ставки податку для

єдинників 4 групи:

- для ріллі, сіножатей і пасовищ (окрім ріллі, сіножатей і пасовищ, розташованих у гірських зонах і на поліських територіях, а також ріллі, сіножатей і пасовищ, що перебувають у власності сільськогосподарських товаровиробників, які спеціалізуються на виробництві (вирощуванні) і переробці продукції рослинництва на закритому ґрунті, або надані їм у користування, у т.ч. на умовах оренди) - 0,81;

- для ріллі, сіножатей і пасовищ, розташованих у гірських зонах і на поліських територіях,
- 0,49;

- для багаторічних насаджень (окрім багаторічних насаджень, розташованих у гірських зонах і на поліських територіях) - 0,49;

- для багаторічних насаджень, розташованих у гірських зонах і на поліських територіях - 0,16;

- для земель водного фонду - 2,43;

- для ріллі, сіножатей і пасовищ, що перебувають у власності сільськогосподарських товаровиробників, які спеціалізуються на виробництві (вирощуванні) і переробці продукції рослинництва на закритому ґрунті, або надані їм у користування, у т.ч. на умовах оренди - 5,4.

Екологічний податок

Збільшено ставки за викиди в атмосферне повітря окремих забруднюючих речовин стаціонарними джерелами забруднення: азоту оксидів до 1968,65 грн./т (з 1553,79), ацетону - 738,45 (582,83), вуглеводнів - 111,26 (87,81), озону - 1968,65 (1553,79) тощо.

Відповідним чином зросли і ставки податку за скиди окремих забруднюючих речовин у водні об'єкти.

Рентна плата

Природний газ виключено зі складу плати за транзитне транспортування трубопроводами територією України.

Знижено ставки рентної плати за видобуток газу:

- природного газу, видобутого з покладів до 5000 м, - з 70 до 29%;

- з покладів, які повністю або частково залягають на глибині до 5000 м, - з 55 до 29%;

- з покладів, які повністю залягають на глибині понад 5000 м, - з 28 до 14%.

Водночас з'явилася рентна плата за видобуток бурштину - 25%.

Крім того, ст. 254.4 збільшено ставки рентної плати за користування радіочастотним ресурсом України, ст. 255.5 збільшено ставки рентної плати за спеціальне використання води, а ст. 256.3 збільшено ставки рентної плати за спеціальне використання лісових ресурсів.

Змінилися в бік підвищення і ставки рентної плати за транспортування, транзитне транспортування природних ресурсів територією України:

- 0 за транзитне транспортування 1000 куб. м природного газу за кожні 100 км відстані відповідних маршрутів його транспортування (було 0,21 дол. США);

- 2,4 дол. США за транзитне транспортування 1 т аміаку за кожні 100 км відстані відповідних маршрутів його транспортування (було 0,56 дол. США).

Ставки за транспортування 1 т нафти магістральними нафтопроводами, а також за транспортування 1 т нафтопродуктів магістральними нафтопродуктопроводами залишилися без змін - по 0,56 дол. США.

ЄСВ

У 2016 році встановлено єдину ставку нарахування ЄСВ в розмірі 22% до усіх видів

доходів, на які раніше нараховувався ЄСВ. Виняток становитимуть тільки спеціальні ставки нарахування ЄСВ для інвалідів (8,41%, 5,3% і 5,5%), які залишатимуться без змін.

Скасовується утримання ЄСВ з доходів і визначення класу професійного ризику для роботодавців та відповідні перевірки з боку Фонду соцстрахування щодо правильності такого визначення.

Максимальна величина місячного доходу, на який нараховується ЄСВ, становитиме 25 прожиткових мінімумів (раніше – 17), тобто:

- З 01.01.2016 р. – 34450 грн (25 ? 1378 грн);
- З 01.05.2016 р. – 36250 грн (25 ? 1450 грн);
- З 01.12.2016 р. – 38750 грн (25 ? 1550 грн)

При цьому, якщо база нарахування ЄСВ не перевищує розміру мінімальної заробітної плати, встановленої законом на місяць, за який отримано дохід, сума ЄСВ, як і раніше, розраховується як добуток розміру мінімальної заробітної плати, встановленої законом на місяць, за який отримано дохід (прибуток), та ставки ЄСВ (22%).

Також у 2016 році сума мінімального страхового внеску з ЄСВ становитиме:

- З 01.01.2016 р. – 303,16 грн (22% ? 1378 грн),
- З 01.05.2016 р. – 319 грн (22% ? 1450 грн);
- З 01.12.2015 р. – 341 грн (22% ? 1550 грн).

Як і раніше, якщо підприємець – платник єдиного податку є інвалідом або пенсіонером за віком та отримує відповідну пенсію або соціальну допомогу, він звільняється від обов'язку сплати ЄСВ (ч. 4 ст. 4 Закону України від 8 липня 2010 року №2464 «Про збір та облік єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування»).

База для нарахування ЄСВ залишилася без змін.

Відтак у 2016 році:

- підприємці на загальній системі оподаткування сплачуватимуть ЄСВ з чистого доходу (різниці між отриманим доходом та понесеними витратами, відповідно до норм ст. 177 ПКУ). Якщо таким платником не отримано дохід (прибуток) у звітному році або окремому місяці звітного року, такий платник матиме право самостійно визначити базу нарахування, але не більше максимальної величини бази нарахування ЄСВ. Водночас сума ЄСВ, який сплачується, не може бути меншою за розмір мінімального страхового внеску за місяць, у якому отримано дохід (прибуток) або приймається рішення про сплату такого ЄСВ при відсутності оподаткованого доходу;

- підприємці на єдиному податку сплачуватимуть ЄСВ на суми, що визначаються такими платниками самостійно для себе, але не більше максимальної величини бази нарахування ЄСВ. При цьому сума ЄСВ не може бути меншою за розмір мінімального страхового внеску.

ПДФО

У 2016 році застосовуватиметься базова ставка 18% до усїєї бази оподаткування, незалежно від її розміру (п. 167.1 ПКУ). Відтак відмінено обов'язок подавати річну декларацію фізичними особами, якщо протягом податкового (звітного) року

оподатковувані доходи нараховувалися одночасно двома або більше податковими агентами і при цьому загальна річна сума таких оподатковуваних доходів перевищує 120 розмірів мінімальної заробітної плати, встановленої законом на 1 січня звітного податкового року.

Також:

- якщо це передбачено окремими нормами розділу IV ПКУ, ставка ПДФО може становити 0%,

- для пенсій або довічного грошового утримання, розмір яких більше, ніж 3 розміри мінімальної заробітної плати (у розрахунку на місяць), встановленої на 1 січня звітного податкового року (4134 грн), до суми перевищення застосовуватиметься ставка ПДФО у розмірі 15%;

- для пасивних доходів зберігатиметься окрема ставка 5% для доходів у вигляді дивідендів, нарахованих резидентами-платниками податку на прибуток підприємств. Решта пасивних доходів (а до них належать, крім дивідендів, проценти, роялті та інвестиційний прибуток) оподатковуватимуться ПДФО за базвою ставкою – 18%.

Базовий розмір податкової соціальної пільги (далі – ПСП) зменшився до 50% розміру прожиткового мінімуму для працездатної особи (у розрахунку на місяць), встановленого законом на 1 січня звітного податкового року.

Відтак базовий розмір ПСП у 2016 році становитиме 689 гривень.

При цьому, гранична сума доходу, яка даватиме право на застосування ПСП, не змінилася та дорівнює розміру місячного прожиткового мінімуму, діючого для працездатної особи на 1 січня звітного податкового року, помноженого на 1,4 та округленого до найближчих 10 гривень – 1930 гривень.

Підприємці на загальній системі оподаткування сплачуватимуть ПДФО за ставкою 18%.

Авансові платежі з ПДФО сплачуватимуть до 20 числа місяця, наступного за кожним календарним кварталом (до 20 квітня, до 20 липня і до 20 жовтня). При цьому авансові внески розраховуються фізичною особою-підприємцем самостійно згідно з фактичними даними, зазначеними у Книзі обліку доходів і витрат кожного календарного кварталу. До змін такі платежі розраховувалися підприємцем самостійно, але не менш як 100% річної суми податку з оподаткованого доходу за минулий рік (у співставних умовах).

Авансовий платіж за четвертий календарний квартал не розраховується та не сплачується. Не сплачуватиметься такий авансовий платіж і, якщо результатом розрахунку авансового платежу за відповідний календарний квартал є від'ємне значення.